Vantaan kulttuurilinjaukset 2021–2030

Sisällys

Lukijalle 5

Vantaan kulttuuritoimijoiden visio vuodelle 2030 6

Lakia seuraten luovuutta kohti 8

1. Taiteen ja kulttuurin läpivalaisema Vantaa 10
2. Kulttuurin kansainvälinen syke 12
3. Rouheita paloja sielunruokaa 14
4. Vantaalla kaikki on mahdollista! 16
5. Raiteita pitkin kulttuurin äärellä 18
6. Vantaan kulttuurilinjausten 2021–2030 seuranta ja arviointi 22
7. Yleistä 22

vantaa.fi
Teksti: Karoliina Junno-Huikari
Ulkoasu: Valve Branding Oy

Vantaa Kulttuuria

Vantaa on rohkea ja elämänmakuinen kulttuurikaupunki, jossa yhdistyvät omaleimaisuus, ilo ja reilu yhdessä tekemisen meininki.

Hyvä lukija,

Vantaan kulttuurilinjaukset vuosille 2021–2030 on valmiina toteutettavaksi. Julkaisussa kuvaamme kokonaisnäkemystä, sitä millaiseksi Vantaan kulttuurialan toimijat ja asukkaat haluavat kotikaupunkinsa kehittyvän. Lämpimäksi ja rouheaksi, identiteetiltään vahvaksi ja konstailemattomaksi.

Kulttuurin käsitteen alle mahtuu lukematon määrä asioita ja toimintoja: historiaa, kulttuurimaisemia, ihmisten elämäntapoja, vieraita kulttuureita, viihtymistä, kaupunkirakennetta ja taidekasvatusta. Tässä suunnitelmassa päähuomion saavat tuotettu kulttuuri, tapahtumat ja toiminta laajaa kulttuurin käsitettä kuitenkaan unohtamatta.

Kulttuurilinjaukset ovat syntyneet kulttuuripalveluiden, kaupungin eri toimialojen edustajien, kolmannen sektorin toimijoiden ja asukkaiden yhteisestä halusta kehittää kaupunkiamme. Kulttuurin moniäänisyys ja kaupunkimme monimuotoisuus kuuluvat vahvana, mutta soivat hyvin yhteen.

Yhdessä tekemisen tuloksena kiteytyi myös ajattelutyömme ydin, visio, joka kuvaa tulevaisuuden Vantaan juuri sellaisena kuin sen näemme ja koemme. Rohkeana, elämänmakuisena, omaleimaisena, kaikessa mukana ilo ja reilu yhdessä tekemisen meininki. Yhteinen, yhdessä luotu visio antaa merkityksen ja tarkoituksen kaikille toimijoille. Yhdessä teemme visiostamme totta ja Vantaasta kaupungin, jossa kulttuuri on kaikkien saatavilla ja luo hyvinvointia, iloa ja elämisen riemua ympärilleen. Sen toteutumista ohjataan vuosittaisilla toimintasuunnitelmilla.

Vantaan kulttuurilinjaukset vuoteen 2030 on tarkoitettu kaikille taiteen ja kulttuurin parissa toimiville, niin sitä tuottaville kuin sitä kuluttaville. Juuri sinulle. Se ei kuitenkaan ole erillinen osa kotikaupunkiaan vaan osa kaupunginsuuruista, strategista kokonaisuutta. Minä väitän tulevaisuuden kulttuuritoiminnan olevan Vantaan ja vantaalaisten elämänvoiman keskipiste ja sydän.

Viisautta ja rohkeutta, järkeä ja tunnetta, mutta myös hillittyä hulluutta. Betonin lämmintä rosoisuutta ilman marmorin kylmää, kovaa kiiltoa. Sitä haluan sinulle kulttuurilinjausten 2030 myötä tarjota. Samalla haluan kiittää matkakumppaneitani tämän strategian ja vision saavuttamisesta. Jatketaan yhdessä juuri näin, päät pilvissä ja jalat tukevasti maassa.

Vantaalla 13.1.2021

Annukka Larkio
Kulttuurijohtaja

Vantaan kulttuuritoimijoiden visio vuodelle 2030

Vantaa on rohkea ja elämänmakuinen kulttuurikaupunki, jossa yhdistyvät omaleimaisuus, ilo ja reilu yhdessä tekemisen meininki.

Huimapäinen ja uskalias unelmamme on nyt valmis esiteltäväksi. Askelmerkit vuoteen 2030 on aseteltu ja reitti raivattu. Elämäniloa ahnehtiva visiomme tarjoaa tilan yhdessä tekemiselle ja yllättäville kohtaamisille, mahdollisuuden kasvaa ja toteuttaa itseään, elää onnellinen elämä. Ota kädestä kiinni, nyt mennään!

Kulttuurilinjausten syntymistä on ollut mukana tekemässä laaja joukko kaupungin kulttuuritoimijoita. **Työryhmiemme osallistujat löydät sivulta 23.**

Kulttuurilla ja taiteella on erityinen tehtävä toimia yhteisön voimavarana, lisätä hyvinvointia ja yhteistä ymmärrystä, tarjota reittejä tulevaisuuteen. Vuoteen 2030 suuntaavissa kulttuurilinjauksissa kokoamme kaupunkilaiset, taide- ja kulttuuritoimijat sekä kaupungin päättäjät tavoittelemaan yhteistä päämäärää. Vantaalla kulttuurin ydinajatus on nostaa esiin tapa tehdä asioita yhdessä, ei ohjata ja tarkkailla toimintaa ylhäältä käsin.

Kaupunkimme juuret ulottuvat vuosisatojen taakse, ja se on kautta aikojen ollut kansainvälinen kulttuurien kohtaamispaikka. Tänään Vantaa on Suomen neljänneksi suurin kaupunki ja keskeinen osa energistä metropolialuetta. Lämpimän rouhea, identiteetistään ja lähiöistään ylpeä Vantaa on uusien linjausten myötä vuonna 2030 paikka, jossa kulttuuri kuuluu ihan jokaiselle, niin asukkaalle kuin vierailijalle. Kotikaupunkimme on tekijöitä ja toimijoita houkutteleva taiteen tukija, ja kulttuuri on elinvoimaa, hyvinvointia ja kansainvälisyyttä lisäävä osa kaupunkistrategiaa.

Kulttuurilinjauksissa ihmisten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus kulkevat toiminnan kehyksinä kaupunkistrategiassa määritellyllä tavalla, samoin kaupungin hyvinvointi- ja elinvoimaohjelmien tavoitteet ja toimintatavat. Toiminnallamme on myös merkittävä yhteys kaupunki-

suunnitteluun asuinalueiden suunnittelun ja julkisen taiteen näkökulmasta. Rakennamme hyvinvointia kaupungin yhteisten arvojen pohjalta, ja kulttuurityössä eturivissä seisovat erityisesti lapset, nuoret ja ikäihmiset. Heidän kanssaan haluamme löytää yhdessä tavat toimia voimauttavan arjen ja elämänriemun vahvistamiseksi. Erityistä huomiota kiinnitämme lasten ja nuorten yhdenvertaisten harrastamismahdollisuuksien edistämiseksi tehtävään työhön ja harrastustakuun toteutumiseen eli siihen, että kaikilla alle 18-vuotiailla vantaalaisilla on mahdollisuus ohjattuun harrastukseen.

Vantaalla kulttuuritoiminnan suunnittelun ja toteutuksen pohjan muodostavat tämänhetkisen yhteiskunnan voimakkaat muutosilmiöt, niin sanotut megatrendit. Kykymme reagoida lisääntyvään maahanmuuttoon on vahvuutemme, olemmehan jo nyt Suomen monikulttuurisin kaupunki. Väestörakenne muuttuu maahanmuuton ohella myös väestön ikääntymisen myötä. Sen huomioiminen ja ikääntyvän väestön hyvinvoinnin ylläpito on eräs niistä tehtävistä, joissa kulttuurilla ja taiteella tulee olemaan kaupungissamme lähivuosina merkittävä rooli.

Sosiaalisen ja taloudellisen eriarvoistuminen uhka, yksi maailmanlaajuisista megatrendeistä, on totta myös Vantaalla. Kulttuuritoimijat ovat mukana tavoittelemassa mahdollisimman tasa-arvoisia ja hyvinvoivia asuinalueita ja sitä kautta vähentämässä eriarvoisuuden kokemuksia koko Vantaan alueella. Kiristyvä taloustilanne edellyttää samanaikaisesti uusien toimintamuotojen käyttöä ja uudelleenarviointia esimerkiksi niin, että kulttuurialan ammattilaisten ostopalveluita tullaan käyttämään aiempaa useammin. Hyödynnämme toiminnassamme myös maailmaa muuttavia teknologioita ja digitalisaatiota. Uudesta teknologiasta toivomme apua tiellämme kohti ekologisesti terveitä, kaupungin resurssiviisauden tiekartan mukaisia toimintatapoja. Edistämme kestävää kehitystä myös sosiaalisen ja talouden näkökulman huomioiden.

Kulttuurilinjausten yhteydessä kerromme yleistasolla, miten visio ja tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Varsinaiset toimenpiteet määritellään tarkemmin vuosittain toimintasuunnitelman yhteydessä, ja ne edistävät käytännön tasolla nyt esiteltävien tavoitteiden toteutumista. Tavoitteita lähestytään yhteistyössä poikkihallinnollisesti ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa asukkaiden tarpeita kuunnellen, talouden sekä moninaistuvan väestön tarpeet huomioiden. Näihin muuttuviin tekijöihin reagoidaan aina tarvittaessa.

Lakia seuraten luovuutta kohti

Alla tiivis tujaus kulttuuritoimintalakia, ole hyvä. Sen velvoittamana tähän touhuun lähdettiin, mutta ilo edellä ja innostuksen saattelemana. Kunnilla ja kaupungeilla on vastuu mutta samalla myös vapaus ja asukkailla oikeus tähän kaikkeen hyvään. Aika ihana ajatus, reitti luovuuteen ja taiteen tavoitettavaksi on lakiin kirjattuna!

Kuntien kulttuuritoiminnasta säädetään lailla (OKM, Kuntien kulttuuritoiminta 166/2019). Lain tavoitteena on tukea ihmisten mahdollisuuksia luovaan ilmaisuun ja toimintaan sekä kulttuurin ja taiteen tekemiseen ja kokemiseen. Laki edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen. Se vahvistaa väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä ja luo edellytyksiä elinvoiman kehittymiselle.

Kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa, jonka toteuttamiseksi kunta edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä, luo edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista. Kunnan tulee myös tarjota mahdollisuuksia tavoitteelliselle taide- ja kulttuurikasvatukselle ja edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä. Lisäksi kunta edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa, kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa. Kulttuuritoimintaa järjestäessään kunta ottaa huomioon paikalliset olosuhteet ja voimavarat sekä eri väestöryhmien tarpeet. Kunnat voivat järjestää kulttuuritoiminnan itse taikka yhteistyössä toisten kuntien kanssa tai muulla tavoin. Kuntien kulttuuritoiminnan järjestämisessä tulee olla riittävää ja monipuolista asiantuntijaosaamista.

Pakoa arjesta, uuden oppimista, elämyksiä.

1. Taiteen ja kulttuurin läpivalaisema Vantaa

Voi hyvin, ota taide ja kulttuuri osaksi arkeasi. Elinvoima on myös elämänvoimaa, sekä yhteiskunnalle että ihmiselle, juuri sinulle. Kulttuurin suojaavat ja elämää vahvistavat elementit ovat kiistattomia. Näiden kulttuurilinjausten myötä löydämme yhdessä keinot ja mahdollisuudet parantaa kaiken ikäisten ihmisten kokemusta kulttuurin vaikuttavista mahdollisuuksista omaehtoisen tekemisen ja kokemisen kautta. Kulttuuri todellakin kuuluu Vantaalla kaikille.

Tavoite: Elinvoiman ja elämänvoiman vahvistaminen

Vantaalainen kulttuurielämä on omaleimaista ja omasta paikallisesta identiteetistä ammentavaa. Taide tulee lähelle aivan kotikulmilla, sillä elävällä lähiökulttuurilla sekä eri alojen taiteilijoilla, toimijoilla ja asukasyhteisöillä on keskeinen sija palveluiden toteuttajina. Kulttuuri kutsuu kaikki mukaan yhteiseen toimintaan.

Taide ei synny tyhjästä vaan tarvitsee toteuttajia. Vantaan monipuolinen ja laadukas taiteen perusopetus kasvattaa kaupunkiimme osaavia taiteen tekijöitä. Vahvistamme Vantaan vetovoimaisuutta ja mainetta paikkana, johon kulttuurin ja taiteen tekijöiden on houkuttelevaa asettua. Taiteen tekijöitä kannustamme rohkeaan ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn ja tabujen kohtaamiseen. Vantaalla kehtaa ehdottaa kaikkea!

Kasvamiseen ja kotiutumiseen tarvitaan vahvoja juuria. Nostamme kaupungin pitkän kivikaudelle ja keskiajalle ulottuvan historian, lähiöelämän ja maaltamuuton keskeiseksi osaksi kaupungin tarinaa ja identiteettiä. Mahdollistamme tapahtumat ja toiminnan, joka tuo tarinan kaikkien ulottuville. Historiasta kertomalla autamme vahvistamaan paikallisia juuria, todentamaan keitä olemme ja mistä tulemme.

Laadukkaat, monipuoliset ja joustavasti mahdollisuuksia tarjoavat kulttuuripalvelut ovat avaintekijä niin kaupungin elinvoiman lisäämisen,

mielikuvien muokkaamisen, osallisuuden tunteen kuin yleisen hyvinvoinnin kannalta. Kulttuurin merkitys korostuu nykyisessä elämänmenossa, kun ihmiset kaipaavat aiempaa enemmän elämyksiä ja kokemuksia. Ihmisten esteettiset tarpeet liittyvät sekä henkilökohtaiseen elämään että asuin- ja elinympäristöihin.

Kulttuuri on merkittävä kilpailutekijä elinkeinojen kehittämisessä. Kulttuuri, luova ala ja niihin liittyvät moninaiset palvelut työllistävät ja luovat yrittäjyyttä. Tapahtumat, konsertit ja festivaalit levittyvät kaupunkikuvaan ja annostelevat ympäristöönsä suurkaupungin energistä säpinää.

Vantaan kaupunki vahvistaa kulttuurin sykettä, esittävän taiteen elinvoimaisuutta ja ammattimaisten kulttuurilaitosten toimintaa tekemällä yhteistyötä ja tukemalla yksityisiä taidelaitoksia. Pitkäjänteisenä tavoitteena on nostaa ammattimaisesti toimivien kulttuurilaitosten tuen määrä samalle tasolle kuin muissa maan suurimmissa kaupungeissa.

Näin sen toteutamme

Elämänmakuinen ja asukkaidensa tyytyväisyyttä edistävä Vantaa on vahvimmillaan, kun kohtaamme kaupungin kulttuurisena leikkikenttänä, jossa voi kokea elämyksiä ja iloa arjessa. Emme odota asukkaiden tulevan taiteen luo, vaan taide on mukana ihmisten jokapäiväisessä elämässä mm. varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, nuorisotaloissa sekä vanhus- ja vammaispalveluissa. Taiteen perusopetuksen ja muun harrastustoiminnan monipuolinen ja laadukas tarjonta Vantaalla antaa lapsille ja nuorille pohjan läpi elämän kantavalle taide- ja kulttuurisuhteelle. Sen myötä kasvaa uusia sukupolvia vantaalaisia taiteen kuluttajia, uusia taiteilijoita ja uutta alueelle omaleimaista taidetta.

Reilu yhdessä tekeminen kantaa pitkälle. Elinvoimaa lisätäksemme luomme uudentyyppisiä, alueen vetovoimaa ja elävää kaupunkikulttuuria edistäviä kulttuurikeskittymiä yhteistyössä kulttuurialan yrittäjien ja kolmannen sektorin kanssa. Edistämme kulttuuritilojen tunnettuutta ja houkuttelevuutta ja hyödynnämme niiden ohella ennakkoluulottomasti ja monimuotoisesti erilaisia kaupunkiympäristöjä mm. toreja, puistoja ja asukastiloja kulttuurielämän näyttämöinä. Samalla luomme vireää yhteisöllisyyttä ja viihtymistä edistäviä kohtaamispaikkoja.

Tunnistamme kaupungin eri alueilla niiden historian ja nykyhetken vahvuudet ja tarpeet. Teemme lähiympäristöä ja kotiseutua eri tavoin tutuksi, vahvistamme kotikaupunkiidentiteettiä ja tuotamme paikallisia, yhteisöllisyyteen ohjaavia palveluita osana kestävän kehityksen periaatetta.

Yhteistä hyvää syntyy myös luomalla kaupunkilaisille ja eri kulttuuritoimijoille helppo väylä saada apua taide- ja kulttuuriprojektien toteutuksessa. Pidämme tärkeänä, että taiteen ja kulttuurin tekijöillä on hyvät työskentelyolosuhteet, mahdollisuus asianmukaisiin ja kohtuuhintaisiin työtiloihin ja työilmapiiri on rohkaiseva ja iloa edistävä. Taiteilijoiden työtä rikastuttaa mahdollisuus yhteistyöhön ja osallisuuteen toistensa kanssa.

2. Kulttuurin kansainvälinen syke

Kansainvälisyys on asennetta, avoimuutta ja uteliaisuutta. Se on erottamaton osa kaupunkia ja sen toimintatapaa. Taide ja kulttuuri kutsuvat sinut, juuriltasi vantaalaisen, muualta tänne muuttaneen tai kaupungissa vierailevan, osaksi yhteisöä ja yhteiskuntaa ja osallistumaan sen toimintaan. Saammeko luvan?

Tavoite: Kansainvälisyyden ja kaupungin monimuotoisuuden sekä kulttuuri- ja tapahtumatuotannon vahvistaminen

Vantaa tunnetaan tapahtumien kaupunkina, suurten tunteiden ja elämysten tarjoajana. Suurkaupunkina, josta löytyy säpinää ja joka elää energisenä vuorokauden jokaisena tuntina. Lentoaseman läheisyydessä on sekä kansainvälistä että kotimaista yleisöä houkuttelevia helposti saavutettavia kohteita. Kulttuuri on kaikki toimialat läpileikkaava teema ja tekemisen muoto, Vantaan vahvuus ja näkyvyyden tae.

TAVOITE JA TOTEUTUS

Yhteiskunta monimuotoistuu erityisesti isoissa kaupungeissa, niin myös Vantaalla. Saavutamme uutta yleisöä ja monikulttuuriset asukasryhmät tulevat kohdatuiksi, kun tuotamme taidetta ja kulttuuria, joka puhuu samaa kieltä kohderyhmän todellisuuden kanssa. Tapamme tehdä huomioi erilaiset taustat ja tarpeet niin kaupungin sisällä kuin vierailijoiden näkökulmasta. Kulttuuri on elinvoiman vahvistaja kaikilla kaupungin suuralueilla, alueen identiteetistä lähtevässä muodossa.

> **Itsensä ilmaisemista ja eri kulttuurien ymmärtämistä.**

Näin sen toteutamme

Tuemme suurten, kansainvälisesti ja kansallisesti houkuttelevien tapahtumien järjestämistä. Näin toimimme sekä elinvoiman tueksi että elämän riemun ja osallisuuden edistämiseksi. Tapahtumien ohella teemme kulttuurin näkyväksi vahvistamalla sen asemaa elinvoimaa ja kansainvälisyyttä lisäävän kaupunkistrategian osana.

Suunnitelmakauden aikana käynnistämme taiteilijaresidenssitoiminnan. Sen kautta edistämme kansainvälisiä suhteita, innovatiivisuutta ja vahvistamme Vantaan asemaa vetovoimaisena taiteen ja kulttuurin kaupunkina. Residenssitaiteilijat työskentelevät sisältölähtöisesti yritysten kanssa kaupungin koordinoimana. Residenssitoiminta houkuttelee kaupunkilaisten ja naapurikuntalaisten ohella kulttuurikentän toimijoita osallistumaan residenssitapahtumiin, edistää asukkaiden ja yhteistyökumppaneiden hyvinvointia sekä taiteilijoiden ja kulttuurialan ammattilaisten eriasteista työllistymistä Vantaalla. Vahvistamme samanaikaisesti museoiden kansainvälistä näyttelyvaihto- ja asiantuntijayhteistyötä.

Vantaalla kulttuuritapahtumien yleisö saa valita mieleisensä värikkäästä ja uutta yleisöä houkuttelevasta, monikulttuurista yhteisöllisyyttä rikastavasta tarjonnasta. Mahdollistamme sen tarjoamalla kulttuuria eri kielillä ja mm. eri ikäryhmille räätälöitynä. Viestimme taiteen ja kulttuurin tarjonnasta yhdessä monikulttuuristen toimijoiden kanssa.

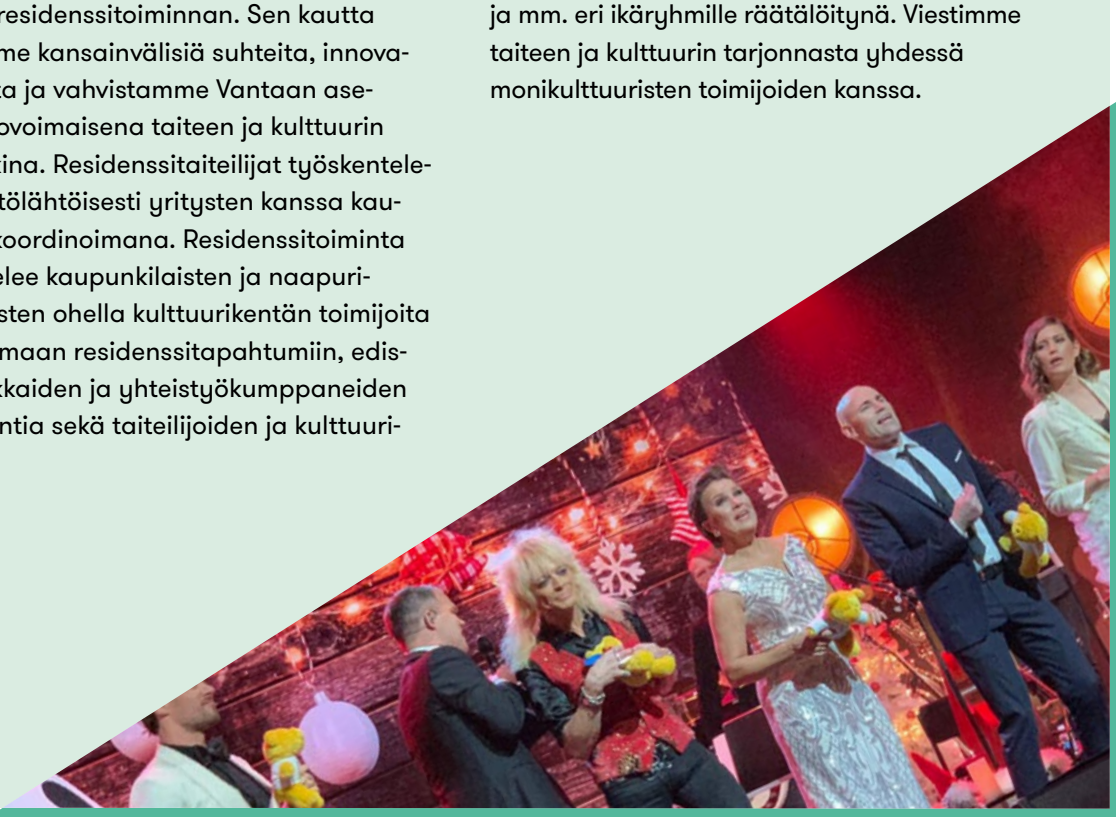

3. Rouheita paloja sielunruokaa

Vantaan vahvuus löytyy välittömyydestä, rohkeudesta olla oma itsensä ja halusta olla aito. Kun ei tarvitse teeskennellä, on helppo olla ja elää. Siksi vantaalainen uskaltaa toivoa kaupunkiinsa kaikkea. Jazzia, rockia ja barokkia. Veistoksia ja muraaleja. Valotaidetta puistoihin ja katutansseja betoniviidakkoon. Pääasia on, että tehdään ja koetaan yhdessä.

Tavoite: Kaikenikäisten ihmisten elämänilon, hyvän elämän ja hyvinvoinnin vahvistaminen kulttuurin ja taiteen keinoin

Taide ja kulttuuri lisäävät kaupunkilaisten ja vierailijoiden elämäniloa, hyvää elämää ja hyvinvointia. Taide edistää palautumista, mielen ja kehon rentoutumista ja empatiakykyä. Kyky ja halu katsoa maailmaa toisen näkökulmasta ja laajentaa omaa näkökulmaa kasvaa. Yhdessä tekemisen ja kokemisen meininki luo yhteisöllisyyttä ja osallisuutta, mahdollisuuden kokea vuorovaikutusta. Yhteisöllisillä asuinalueilla koti ei ole ainoastaan asunto vaan kotina voi kokea koko ympäröivän yhteisön.

TAVOITE JA TOTEUTUS

Kulttuuri näkyy kaikessa ihmisen elämään liittyvässä kaupungin eri palveluiden ja kolmannen sektorin toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Taide ja kulttuuri toimivat myös konkreettisena välineenä tukea ja yhdistää perheitä sekä lisätä ikäihmisten hyvinvointia. Toimintamallit elävät arjessa mukana läpi ihmisen elämänkaaren ja kohdistuvat eri asukasryhmiin niiden tarvitsemalla tavalla. Jokaisella kaupunkilaisella on kokemus ja tieto siitä, että hän on tervetullut osallistumaan kulttuurin tekemiseen ja kokemiseen.

Elämäniloa, hyvinvointia, irrottautumista työstä, yhdessäoloa perheen tai ystävien kanssa.

Näin sen toteutamme

Tuomme kulttuurin keskeiseksi voimavaraksi ja hyvinvointia lisääväksi tekijäksi kaikkiin kaupungin toimintoihin yli toimialarajojen, ja nostamme sen näkyväksi osaksi koko kaupungin strategiaa. Käymme keskustelua taiteen merkityksistä, ja teemme suunnitelmallista, tavoitteellista kulttuurihyvinvointiviestintää. Kaupungin kaikille alueilla on saatavilla tiloja ja paikkoja ja niiden kautta toimintaa, jonka avulla hyvinvointivaikutuksia voi todentaa.

Perustamme Vantaan kulttuurin kummilapset -ohjelman, jonka kautta jokainen vantaalainen alle kouluikäinen lapsi ja hänen perheenjäsenensä pääsevät osalliseksi taiteesta ja kulttuurista.

Tuotamme peruskouluille lukuvuosittain kulttuuripolkuohjelmat sekä harrastustoimintaa. Lapset ja nuoret pääsevät sekä vapaa-ajallaan että koulupäivän yhteydessä osalliseksi taiteellisesta toimijuudesta.

Kaupungin avustuspolitiikassa otamme huomioon, että taide- ja kulttuurikentällä tapahtuu kuulemista, osallistamista ja yhteistyötä kokemusasiantuntijoiden ja eri toimijoiden välillä. Luotamme taiteen ja taiteentekijöiden omaan kykyyn heijastaa ympäröivää yhteiskuntaa ja todellisuutta, ja mitoitamme resursseja sen mukaan. Luomme alustoja ja mahdollisuuksia eri taiteilijoiden, taiteenlajien ja toimijoiden yhteistyöhön. Tämä tarkoittaa tiloja, resursseja ja foorumeita eli esimerkiksi keskustelualustoja, tapahtumia, koulutuksia, ilmapiiriä ja mahdollisuutta tehdä ja saada esiin omaa taidetta.

4. Vantaalla kaikki on mahdollista!

Tikapuita pitkin taivaaseen? Ihan kaikkea emme voi luvata mutta läheltä liippaa. Kulttuurityön perusta on nimittäin ajatus osallisuudesta, siitä että kaikilla on mahdollisuus päästä mukaan. Sinulla, minulla ja naapurin Riitalla. Junan tuomalla ja lähiön kasvatilla. Jopa sinulla, joka vain ajat kiireesti kaupungin läpi lentokentälle. Sinuakin tervehtii taide tien varrella.

Tavoite: Yhteiskunnan monimuotoisuuden, osallisuuden, esteettömien osallistumismahdollisuuksien sekä digitalisaation vahvistaminen

Osallisuus ja esteettömyys ovat osa kaupungin jokaista toimialaa koskevia arvoja, ja ne huomioidaan kaikessa toiminnassa. Hyvä saavutettavuus koostuu esimerkiksi esteettömistä tiloista, harkitusta hinnoittelusta, monipuolisesta viestinnästä, yhdenvertaisesta asiakaspalvelusta, yksilöllisten toimintatapojen ja eri aistien huomioimisesta sekä monikielisyydestä. Esteettömyyttä on myös kokemus siitä, että jokainen tuntee olevansa yhtä arvokas ja tervetullut mukaan.

TAVOITE JA TOTEUTUS

Kulttuuripalveluissa edistämme osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa kaikkien tapahtumien ja perusopetuksen kulttuurikasvatussuunnitelman toteutuksessa. Arvostamme ja kuuntelemme tarkasti kuntalaisten aloitteita, näkemyksiä ja mielipiteitä. Mahdollistamme aikuisten, lasten, eri ikä- ja kulttuuriryhmien osallistumisen toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin eri kaupunginosissa, ja vahvistamme näin myönteisiä kokemuksia tulla kuulluksi ja nähdyksi.

Näemme monimuotoisuuden ja monikulttuurisuuden voimavarana. Saavutettavuus kulttuuripalveluiden viestinnässä, tiedonsaannissa ja palveluissa merkitsee sitä, että käyttäjä voi valita eri tapoja kommunikoida sekä saada tietoa ja palveluja. Digitalisaatio edistää saavutettavuuden tavoitetta.

Näin sen toteutamme

Vastaamme kaupunkilaisten toiveisiin ja pidämme kulttuuritarjontaa saatavilla kaikkina vuodenaikoina ja viikon jokaisena päivänä. Huomioimme suunnittelussa ja toteutuksessa asukkaiden arvostamat periaatteet: lähipalveluiden merkityksen, yhteisöllisyyden, kestävän kehityksen periaatteet, avoimuuden ja tasa-arvon sekä mahdollisuuden maksuttomiin palveluihin.

Huomioimme kulttuuritilojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja kunnossapidossa esteettömyyden. Kaikkiin kulttuuritiloihin tehdään esteettömyyskartoitukset ja tarvittavat toimenpiteet esteettömyyden toteutumiseksi, jos mahdollista. Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen osalta huomioidaan kulttuurin tarpeet ja tilat heti suunnitteluvaiheessa.

Käytämme viestinnässä laajasti Vantaalla yleisemmin puhuttuja kieliä. Ohjaajille ja toimijoille tarjoamme edellytykset ja koulutusta monimuotoisuuden ja monikulttuurisuuden kanssa työskentelyyn. Uusille vantaalaisille jaamme tietoa, etuja ja kutsuja kulttuuritapahtumiin houkutellaksemme heidät osalliseksi kulttuuripalveluista. Teemme taiteen ja kulttuurialan tekijöitä ja toimijoita tutuiksi toisilleen tapaamisten ja tapahtumien kautta. Vahvistamme kyläilykulttuuria kaupungin eri kulttuuritoimijoiden välillä.

5. Raiteita pitkin kulttuurin äärellä

Seuraavana Tikkurila! Kehärata kuljettaa, lentäenkin pääsee ja Kuninkaantie vie halki kaupungin. Kaupunkimme toimii porttina maahamme, mutta myös näyteikkunana Suomeen ja suomalaisuuteen. Kulttuurimatkailijalle Vantaa tarjoaa erityisesti luontoa, historiaa ja ruokaa, kaikilla mausteilla.

Tavoite: Vantaan kulttuurikohteiden ja pitkän, kiinnostavan historian tuotteistaminen ja tarinallistaminen eri ryhmien kiinnostuksen kohteeksi

Kulttuurimatkailun voimavaroja ovat aineeton ja aineellinen kulttuuriperintö, taiteen alat, museot, taide- ja kulttuuritapahtumat sekä paikallinen elämäntapa. Kaupunkimme kulttuurimatkailun neljä suurinta vetonaulaa ovat historia, luonto, tapahtumat ja ruoka.

Vantaalla kohdennamme kaupungin kulttuurikohteiden ja -elämysten markkinointia kulttuurimatkailijoille yhteistyössä Visit Vantaan ja matkailutoimijoiden kanssa. Tuotamme paikallisia matkailutuotteita ja -palveluja taloudellista ja kulttuurista elinvoimaisuutta vahvistavalla tavalla yhdessä yritysten, yhdistysten ja asukkaiden kanssa.

Vetovoimaisen kulttuurimatkailun perustan luovat houkuttelevat ja laadukkaat tapahtumat sekä saavutettavat kohteet. Kulttuuri vetää Vantaalle matkailijoita läheltä ja kaukaa. Se tuo tunnettuutta ja tuloja kaupungille ja vantaalaisille toimijoille. Kulttuurimatkailun vetonauloja tuodaan esille kaupunkiympäristössä, ja matkailijat huomioidaan kaupungin kulttuuritoimintoja sekä uudistuvia kaupunkiympäristöjä suunniteltaessa. Tällaisia kohteita ovat erityisesti Tikkurilan jokivarren alueen ja Helsingin pitäjän kirkonkylän kulttuurinen ja tapahtumallinen kehittäminen ja muut historialliset miljööt ja kartanot, kuten Håkansbölen kartanoalue, Laila Pullisen veistospuisto ja kotimuseo sekä Leonardo da Vilhun veistospuisto. Niiden vetovoiman tueksi luodaan paikallinen kulttuurireitistö historiallisesti arvokkaiden alueiden välille Håkansbölen jugendhelmestä Nissbackan kartanoon ja Vilhusen taiteen äärelle.

TAVOITE JA TOTEUTUS

Kehärata ja uusi mahdollinen raitiotielinjaus tarjoavat erityisiä mahdollisuuksia tuoda taide ja kulttuuri lähelle kaupunkilaisia ja matkailijoita, näkyväksi ja eläväksi osaksi kaupunkikuvaa. Uusille reiteille ja raiteille levittäytyvä kasvava kaupunki edellyttää kulttuurin toimijoilta värikkäitä avauksia ja resurssien kohdentamista raikkaalla tavalla niin alueellisesti, taloudellisesti kuin toiminnallisesti.

Vantaa on vahvasti julkisen taiteen tila ja eri puolilla kaupunkia taideteokset graffiteista veistoksiin ja valoteoksiin luovat kaupungille ilmeen. Julkinen taide on pysyvästi mukana uusien asuinalueiden ja kaupunginosien suunnittelussa ja nivoutuu Vantaan kaupungin arkkitehtuuriohjelmaan, elinvoimaisuuteen, yhteisöllisyyteen ja asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseen. Julkinen taide nähdään Vantaalla osana paikallisidentiteetin luomista, mikä puolestaan vahvistaa sen esteettistä, sosiaalista ja taloudellista arvoa. Julkinen taide on yhteisöllisen ja pitkäkestoisen yhteistyön näkyvä tulos.

Vuonna 2030 Vantaa tunnetaan myös konstailemattomasta ruokakulttuuristaan ja siihen liittyvistä historiaa ja henkilöbrändejä hyödyntävistä tarinoistaan. Ruokayhteisön kehittämä Vantaa-menu houkuttelee kaupunkilaisia ja matkailijoita yhteisen aterian äärelle. Kaupunkikuvaa elävöittävät etniset ruokakojut, nakkikioskit ja ruokarekat. Leffapiknikit ja päivälliskonsertit ovat osa kaupungin identiteettiä. Rohkeat kokeilut ja uudenlaiset, ennakkoluulottomat toteutukset rikastuttavat kaupunkilaisten arkea herkullisella tavalla. Osa suurten tapahtumien houkuttelevuudesta syntyy niiden brändimielikuvaa vahvistavan ruokatarjonnan myötä.

Ilman kulttuuria ja taidetta elämä olisi paljon köyhempää.

Asuinalueella viihtymistä, ajatusten herättelyä.

Kulttuuri kuuluu kaikille, se merkitsee mahdollisuutta uusien kokemusten saamiseen, rentoutumiseen, yhdessäoloon.

Näin sen toteutamme

Kulttuurimatkailu kukoistaa, kun seuraamme kaupungin strategiaa, elinvoima- ja vetovoimaohjelman toimenpiteitä ja teemme Vantaan historiaa, luontoa ja ruokakulttuuria näkyväksi. Pidämme avoinna väyliä, joiden avulla kulttuurimatkailupalvelujen synty Vantaalle on helppoa, oli kyseessä pop-up-tapahtuma tai pysyvä tapa järjestää palveluita.

Tuomme esille valikoituja kulttuuriympäristön vetonaulakohteita, muita kaupungin nähtävyyksiä sekä kulttuuri- ja tapahtumatilojen kulttuuritarjontaa. Rakennamme Vantaan imagoa suosittuna kotimaan matkailukohteena ja erottaudumme rennolla ja rohkealla vantaalaisuudella myönteisesti. Julkisen taiteen toteutumista edistämme tekemällä yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan kanssa ja kehittämällä uusia toimintamalleja elinkeinopalveluiden kumppanina.

Hyödynnämme kaupungin Osallistuva Vantaa -mallia ja keräämme ideoita ja ajatuksia kaupunkilaisilta. Systemaattisesti kerätty tieto edistää palveluiden ja kohteiden kehittämistä sekä markkinointia. Markkinoimme tapahtumia ja toimintoja kaupungin ylläpitämissä kanavissa, sosiaalisessa mediassa ja printissä.

Lyöttäydymme yhteen matkailualan ja ruokayritysten kanssa ja rohkaisemme tapahtumajärjestäjiä tuomaan ruoan osaksi tarinaansa. Tapahtumien ohella jalkautamme ruokakulttuurin osaksi kaupunkilaisten arkea tekemällä toreista eläviä ruokaa, taidetta ja kulttuuria yhdistämällä.

6. Vantaan kulttuurilinjausten 2021–2030 seuranta ja arviointi

Kulttuurilinjauksia toteutetaan ja toimintalupauksia annetaan vuosittain laadittavan toimintasuunnitelman mukaisesti. Sitovien tavoitteiden toteutumista seurataan ja arvioidaan kolme kertaa vuodessa. Tämä tapahtuu kaksi kertaa vuodessa valmisteltavan osavuosikatsauksen ja kerran vuodessa valmisteltavan tilinpäätöksen yhteydessä.

Vantaan kulttuurilinjausten 2021–2030 varsinainen väliarviointi tehdään kauden puolivälissä kevään 2025 aikana ja linjausten loppuarviointi toteutetaan vuonna 2031.

7. Yleistä

Kulttuuriohjelman osallisuuskysely

Mitä kulttuuri ja taide merkitsevät sinulle? Muun muassa näin tiedusteltiin Kulttuuriohjelman osallisuuskyselyssä, johon saatuja vastauksia tähän julkaisuun poimitut suorat lainaukset ovat. Kulttuuriohjelman asukaskysely toteutettiin ohjelmatyön 2021–2030 tueksi ja asukasvuorovaikutuksen selvittämiseksi. Kysely oli vastattavissa osallistuvavantaa.fi-sivulla 12.10–15.11.2020, ja sen vastaukset on huomioitu kulttuurilinjauksia laadittaessa.

Kuvatiedot

Kannen kuva: Juha Ahvenainen, Tempo-orkesteri.
Sivu 4: Dourone.
Sivu 5: Siim Köst.
Sivut 7, 12, 14, 15, 17 ja 21: Vantaan kaupunki.
Sivu 9: Tanssiteatteri Raatikko.
Sivut 11 ja 13: Annukka Larkio.
Sivu 16: Riina Koivisto.
Sivut 19 ja 20: Vantaan kaupunginmuseo.

TYÖRYHMÄ

Työryhmän osallistujat

Vantaan kulttuurilinjaukset 2030 on koostettu yhteistyössä asukkaiden, kaupungin eri toimialojen ja kolmannen sektorin edustajien kanssa vuoden 2020 aikana ja hyväksytty vapaa-ajan lautakunnassa maaliskuussa 2021. Prosessin puheenjohtajana on toiminut kulttuurijohtaja Annukka Larkio.

Kiitos kaikille kulttuurilinjausten laatimiseen osallistuneille: asukkaille, yhdistyksille ja kotikaupunkiaan elävöittäville kulttuuritoimijoille sekä kulttuuritoimen ja kaupungin eri toimialojen edustajille. Kiitokset myös Tamora Oy:n Jaana Utille ja Ville Mäkelälle. Projektin myötä toteutunut yhteistyö on ollut suuri ilo.

- Laaja työryhmä kokoontui yhdessä vuoden 2020 aikana 4 kertaa.
  - Kaupunkikulttuuri
  - Kulttuuripalvelut
  - Kaupunkistrategia ja johto, viestintä
  - Kaupunkiympäristö
  - Lastenkulttuuri
  - Mamia Company
  - Myyrmäki-liike
  - Suomen Ilmailumuseo
  - BRQ Vantaa Festival
  - Tanssiteatteri Raatikko
  - Teatteri Vantaa
  - Tikkurilan Teatteri
  - Tikkurilan Teatteri- ja Sirkuskoulu
  - Vantaan elävän musiikin yhdistys
  - Vantaan sanataidekoulu
  - Vantaan taiteilijaseura
  - Vantaan Tanssiopisto
  - Vantaan Viihdeorkesteri
  - Vantaa-Seura – Vandasällskapet

- Poliittinen ohjausryhmä eli vapaa-ajan lautakunnan jäsenistä muodostettu ryhmä. Ryhmä kokoontui 6 kertaa.
  - Demiri Funda
  - Loviisa Kaartokallio
  - Patrik Karlsson
  - Sirkka-Liisa Kähärä
  - Kirsi Mäkilaine
  - Lars Norres
  - Pekka Rautio

- Kulttuuripalveluiden johtoryhmä
  - Annukka Larkio, pj
  - Reeli Karimäki
  - Kaisa Kettunen
  - Marjo Poutanen

Vantaa on rohkea ja elämänmakuinen kulttuurikaupunki, jossa yhdistyvät omaleimaisuus, ilo ja reilu yhdessä tekemisen meininki.